



KORT OM...

Västbanken/Gaza

Fattigdomen har ökat dramatiskt på Västbanken/Gaza sedan april 2002, då den israeliska återockupationen av palestinska städer och byar inleddes. Det palestinska samhället befinner sig i en djup kris. Konflikten sätter djupa spår – mänskliga rättigheter kränks dagligen, arbetslösheten är hög och förstörelsen av infrastrukturen fortsätter. Sveriges utvecklingssamarbete med Västbanken/Gaza är inriktat på att minska lidandet och att bidra till en fredlig lösning på konflikten.

Varför ger Sverige stöd till Västbanken/Gaza?

De senaste åren, sedan intifadan började i oktober 2000 och den israeliska ockupationen inleddes i april 2002, har situationen för befolkningen på Västbanken/Gaza försämrats drastiskt. Fattigdomen har ökat från drygt 20 procent av befolkningen till drygt 50 procent 2004. Det innebär att mer än hälften av palestinerna bara har cirka 15 kronor per dag att leva för. Tillgången på utbildning och hälsovård har också försämrats. Arbetslösheten har ökat markant särskilt bland de palestinier som tidigare arbetade för israeliska arbetsgivare.

Tusentals människor, både palestinier och israeler, har dödats och skadats till följd av konflikten.

De israeliska avspärrningarna och de långvariga utgångsförbuden har starkt begränsat människors möjlighet att skaffa sig en inkomst liksom att nå skolor och sjukhus. Den mur som Israel uppfört på Västbanken hindrar palestinerna att röra sig fritt även inom och mellan de palestinska områdena på Västbanken och i Gaza.

Israels militära luft- och mark-operationer har haft förödande effekt på såväl människornas fysiska och psykiska hälsa som odlingar, byggnader och vägar i de palestinska områdena.

När presidenten Arafat dog 2004 uppstod ett nytt läge. Några månader senare valdes Mahmoud Abbas (Abu Mazen) till ny president och under sommaren genomfördes val till parlamentet. Ytterligare ett nytt läge uppstod i januari 2006 när det kontroversiella partiet Hamas vann valet.

Betydande ansträngningar görs för att återuppta fredsförhandlingarna. En tänkbar lösning finns i förslaget »Kvartettens färdplan«. USA, Ryssland, EU och FN står bakom förslaget som innebär att Israel och Palestina delas upp i två självständiga stater.

Sverige bidrar på olika sätt för att öka förutsättningarna för en fredlig lösning, till exempel genom stöd till en dialog mellan Sydafrika och Palestina.

Hur länge har Sverige gett stöd till Västbanken/Gaza?

Det svenska stödet till palestinerna inleddes på 1950-talet, det vill säga

några år efter att Israel bildades 1948. Biståndet förmedlades då genom FN:s organisation för hjälp till Palestina-flyktingar UNRWA, och några svenska enskilda organisationer. Efter att Israel och palestinerna undertecknat Principdeklarationen 1993, ett ramverk för förhandlingar om fred inom en femårsperiod, ökade det svenska biståndet kraftigt.

Vad gör Sida på Västbanken/Gaza?

Det övergripande målet för samarbetet är att främja en fredlig utveckling och framväxten av en palestinsk stat med demokratiskt styre. Stödet ska:

- lindra effekterna av den pågående konflikten
- främja fredsförhandlingarna
- underlätta demokratisk, ekonomisk och social utveckling

Det har blivit allt svårare att bedriva ett mer långsiktigt samarbete. En del insatser kan bara genomföras delvis medan andra går långsammare än planerat.

Humanitärt stöd

Den största förändringen i stödet till Västbanken/Gaza är att det humanitära biståndet ökat markant från knappt 20 miljoner kronor till nästan 100 miljoner kronor per år sedan 2000. Målsättningen är att lindra nöden för dem som drabbas av konflikten.

Det humanitära stödet omfattar bland annat; matbistånd, åtgärder för att minska arbetslösheten, reparation av bostäder, stöd till hälsosektorn, tran-

porter samt dialog- och fredsfrämjande insatser.

Sverige är en av de största bidragsgivarna till UNRWA. Andra viktiga kanaler för det svenska stödet är FN:s barnfond Unicef, FN-organisationen World Food Programme (WFP), FN:s kontor för humanitära frågor (OCHA), Internationella Röda Kors Kommittén, Statens Räddningsverk, Kooperation Utan Gränser, Kvinna till Kvinna, Sveriges Kristna Råd och Svenska Jerusalemforeningen.

Det humanitära stödet går även till de palestinska flyktingarna i Libanon, Syrien och Jordanien.

Demokrati och mänskliga rättigheter

Syftet med det svenska stödet är att medverka till ett palestinskt samhälle byggt på demokratiska värden och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Under 2005 bidrog Sida till 14 organisationer och institutioner som arbetar med mänskliga rättigheter på Västbanken/Gaza. Samtidigt pågår diskussioner med andra biståndsgivare om hur stödet till det civila samhället ska utformas.

Sida har också bidragit till presidentvalet och till flera andra val.

Enligt landstrategin för Västbanken och Gaza ska Sida prioritera stöd till barnen. Nästan hälften av befolkningen är under 15 år. Flertalet barn och ungdomar har de senaste åren genomlevt traumatiska upplevelser och lever under mycket pressande förhållanden.

BASFAKTA

Yta: Västbanken km ²	5 800
Yta: (Gaza) km ²	365
Befolkning 2004, miljoner	3,6
Förväntad befolkning 2015, miljoner	5,0
Befolkningstillväxt per år	3,0
BNP per capita, USD 2004	**
BNP per capita, tillväxt 1990–2004 (%)	**
Det sammanlagda biståndet från alla länder i miljoner USD, 2004	1 136,4
Det sammanlagda biståndets andel av BNP, 2004 (%)	**
Läskunnighet bland vuxna, 2004 (%)	92,4
Förväntad livslängd, 2004 (år)	72,7
Antal läkare per 100 000 invånare	84
Andel med tillgång till adekvat sanitet 2004 (%)	73
Andel med tillgång till rent vatten 2004 (%)	92
Rankning i HDR (av totalt 177 länder) (Sverige)	100 5:e plats)

Källor: Sidas årsredovisning 2004
Human Development Report 2006

Sida har bland annat finansierat myndigheten Children's Secretariat och flera projekt för barn, bland annat radio- och tv-program om barns rättigheter.

Hälsa

Barnen är också prioriterade inom hälsoområdet. Sidas stöd till Gaza Community Mental Health riktar sig till exempel till barn som lever under extremt svåra omständigheter. Sida samarbetar främst med Diakonia och Palestinagrupperna när det gäller hälsovård på Västbanken /Gaza. De samarbetar i sin tur med flera palestinska organisationer.

Infrastruktur och sysselsättning

Israel har dragit sig tillbaka från Gaza-remsan, ett område stort som en dryg fjärdedel av Öland. Det innebär en viss lättnad men problemen är fortfarande mycket stora.

Sida bidrar till ett bättre vatten- och avloppssystem och till en anläggning för avfallshantering tillsammans med bland andra Världsbanken.

Ett projekt för kraftöverföring, som finansierats genom ett biståndslån till den palestinska myndigheten, har förbättrat elförsörjningen i Gaza.

Sida kommer också att medverka till ett stort program för att ytterligare förbättra energisektorn, tillsammans med Norge. En svensk-norsk fond har också bildats för att bidra till nya jobb i norra Gaza. Fondens medel

SAMARBETET I SIFFROR

Sidas utvecklingssamarbete med Västbanken/Gaza 2005	
Kostnader, SEK	
Hälsa	23 583 000
Utbildning	3 526 000
Forskning	0
Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning	57 173 000
Konflikthantering, fred och säkerhet	14 327 000
Humanitärt bistånd	92 690 000
Infrastruktur	32 436 000
Handel, näringsliv och finansiella system	5 631 000
Naturresurser och miljö	19 049 000
Budgetstöd för fattigdomsbekämpning	0
Övrigt	12 203 000
Totalt	260 619 000

9 personer från Västbanken/Gaza deltog i Sidas internationella kurser under 2005

används för förbättringar i stadsmiljön.

I Hebron och Ramallah går svenskt stöd till att rusta upp kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Insatserna skapar arbetstillfällen och ger nya lokaler för bostäder, kvinnocenter, ungdomsgårdar, museer med mera.

Kultur och media

Inom kulturområdet har efterfrågan på insatser ökat trots den turbulenta situationen. Diakonia driver ett litteraturprojekt riktat till barn. Musikhögskolan i Göteborg samarbetar med sex institutioner på Västbanken och i Östra Jerusalem i ett musikprojekt. Dramatiska Institutet har genomfört ett teater- och dansprojekt och Fojo erbjuder vidareutbildning till journalister. Alla med stöd från Sida.

Stöd till den palestinska myndigheten

På grund av krissituationen lämnar Sverige sedan 2002 stöd genom Världsbanken för att den palestinska myndigheten skall kunna fortsätta att ge social basservice. Stödet går till att finansiera driftskostnader, till exempel vatten- och elräkningar för skolor och kliniker, mediciner, skolmaterial m.m.

Den privata sektorn

Företagen påverkas också starkt av konflikten. Sida bidrar till de palestinska handelskamrarna som på olika sätt arbetar för att underlätta för företagen.

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.



STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-20 88 64
www.sida.se, sida@sida.se